

Visual Basic 6.0

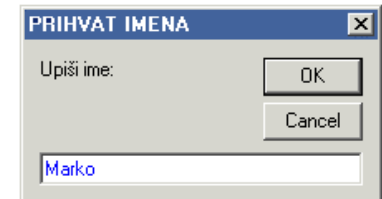
Osnove VB

PRIMJER PRIHVATA POMOĆU `InputBoxa`

`InputBox` nije objekt koji postavljamo na formu već je to dijalog koji pozivamo ovako (za primjer kao na slici desno):

```
odgovor = InputBox("Upiši ime:", "Prihvati imena")
```

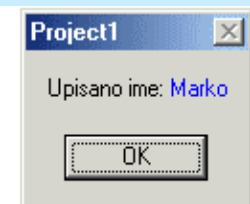
U gornjem slučaju varijabla `odgovor` će sadržavati ono što korisnik upiše u polje `InputBoxa` ili prazan string ako klikne na `Cancel` ili ne upiše ništa.

Dobiveni odgovor možemo ispisati ovako:

```
MsgBox "Upisano ime: " & odgovor
```

što će rezultirati dijalogom kao na slici desno.

Zadatak 3

Sastavite program za izračunavanje zbira dva broja koristeći ugrađene `InputBox ()` i `MsgBox ()` Visual Basic funkcije.

Zadatak 3

Option explicit

```
Dim a as Integer, b as Integer, c as Integer
```

```
Private Sub Form_Load()
```

```
    a = InputBox("Unesite prvi broj")
```

```
    b = InputBox("Unesite drugi broj")
```

```
    c = a + b
```

```
    MsgBox c, , "Zbir je"
```

```
End Sub
```

Cilj zadatka:

Upoznavanje studenata sa potrebom za egzaktno definisanje (deklarisanje) tipa podataka za pojedine varijable. Na primjer, bez implicitnog deklarisanja a i b varijabli u *single*, $5 + 6$ daje rezultat 56. Upoznavanje studenata sa *Title* argumentom funkcije MsgBox koji se može iskoristiti u cilju obavještenja korisnika o rezultatu izračunavanja.

STRUKTURE PODATAKA

VARIJABLE
IZRAZI

- **Deklaracije varijabli**
- Prije korištenja bilo koje varijable u programskom kodu preporuka je da se varijabla eksplicitno deklariše. Kontrola deklarisanja varijabli je moguća korištenjem naredbe
- **OPTION EXPLICIT.**
- Ukoliko se ova naredba nalazi u sastavu forma ili modula onda se unutar tog forma ili modula moraju deklarisati sve varijable koje se koriste. Moguće je od Visual Basica zatražiti da u svaki novi form ili modul automatski ubacuje naredbu **OPTION EXPLICIT**

- Deklariranje varijabli se izvodi pomoću tri ključne riječi u Visual Basicu:
- PUBLIC, PRIVATE i DIM.
- Prema samom imenu PUBLIC i *PRIVATE* može se zaključiti i osnovna razlika između ovih dvaju ključnih riječi. PUBLIC se koristi za deklarisanje varijabli čije se korištenje namjenjuje unutar cijelog projekta / programa, dok se riječ PRIVATE koristi za deklarisanje varijabli čije je korištenje potrebno samo unutar forma ili modula u kojem je varijabla i deklarirana.

- ime koje može sadržavati vrijednost
  - STRING "hello, this is a string"
  - INTEGER 5
  - LONG 92883
  - SINGLE 39.2932
  - DOUBLE 983288.18
- Računalo ne zna koju ćete vrijednost pridijeliti nekoj varijabli, ukoliko mu to ne kažete stavljajući sljedeće simbole iza imena varijable bez razmaka:
  - \$ String
  - % Integer
  - & Long
  - ! Single
  - # Double

- **Stringovi**

Postoje određeni tipovi podataka (ili informacija) zvanih "stringovi". Stringovi sadrže niz karaktera (slova, brojeva i simbola) omeđenih s navodnicima. Na primjer, "Pozdrav svima" je string. Sljedeća lista su također stringovi:

```
"0123456789"  
"Ovojestring"  
"abc123"  
"1 + 1 = 2"  
"!@#$%^&* ()"
```

Varijable

Тип податка	Сибол *	Утрошак меморије [бајта]	Опсег вриједности	Опис
Integer	%	2	-32768 до 32767	Цио број
Single	!	4	$-3.403 \cdot 10^{38}$ до $3.403 \cdot 10^{38}$ корак: $1.401 \cdot 10^{-45}$	Реалан број обичне (стандардне) прецизности
Double	#	8	$-1.798 \cdot 10^{308}$ до $1.798 \cdot 10^{308}$ корак: $4.941 \cdot 10^{-324}$	Реалан број двоструке (повишене) прецизности
Boolean		2	True (истина) = -1 False (неистина) = 0	Логичка величина
String	\$	број знакова	1 до ~65000	Низ знакова

* У овој колони дат је симбол за имплицитно проглашење типа

Osnovni tipovi podataka

<u>Tip podataka</u>	<u>Memorijski prostor</u>	<u>Interval vrednosti</u>
Byte	1 byte	0 to 255
Integer	2 bytes	-32,768 to 32,767
Long	4 bytes	-2,147,483,648 to 2,147,483,648
Single	4 bytes	-3.402823E+38 to -1.401298E-45 za negativne vrednosti 1.401298E-45 to 3.402823E+38 za pozitivne vrednosti
Double	8 bytes	-1.79769313486232e+308 to -4.94065645841247E-324 za negativne vrednosti 4.94065645841247E-324 to 1.79769313486232e+308 za pozitivne vrednosti
Currency	8 bytes	-922,337,203,685,477.5808 to 922,337,203,685,477.5807
Decimal	12 bytes	+/- 79,228,162,514,264,337,593,543,950,335 ako nisu korišćena decimalna mesta +/- 7.9228162514264337593543950335 (28 decimalnih mesta)

Nenumerički tipovi podataka

<u>Tip podataka</u>	<u>Memorijski prostor</u>	<u>Interval vrednosti</u>
String (fiksne dužine)	Dužina stringa	1 to 65,400 karaktera
String (promenljive dužine)	Dužina + 10 bytes	0 to 2 billiona karaktera
Date	8 bytes	January 1, 100 to December 31, 9999
Boolean	2 bytes	True or False
Object	4 bytes	Any embedded object
Variant (broj)	16 bytes	Kao realni dvostruki
Variant (tekst)	Dužina+22 bytes	Kao znakovni tip

- Osnovni tipovi i strukture podataka se mogu se podijeliti na:
  - statički skalarni tipovi (elementarni podaci koji su skalari),
  - statički strukturirani tipovi,
  - dinamički tipovi sa promjenljivom veličinom,
  - dinamički tipovi sa promjenljivom strukturom.

LOGIČKI TIP (*BOOLEAN*)

- Logičke promjenjive (eng. *Boolean*) predstavljaju najjednostavnije promjenjive.
- One zauzimaju i najmanje memorijskog prostora prilikom pokretanja programa.
- Standardni identifikatori *True* i *False* označavaju dvije moguće logičke vrijednosti:
- istina (1) i laž (0). Odnosno u elektrotehnici to su dva stanja uključeno (*On*) ili isključeno (*Off*).
Primjenom relacionih operatora =, >, <, >=, <=, <> dobijaju se veličine logičkog tipa.

CIJELOBROJNI TIP (*INTEGER*)

- Cjelobrojni tip podataka (eng. *Integer*) predstavlja najjednostavniji brojni tip podataka. On predstavlja podskup skupa cijelih brojeva. Definicija sadrži broj koji govori sa koliko bita se predstavlja taj decimalni broj u binarnom obliku, što automatski određuje minimalni (početni) i maksimalni (krajnji) broj, koji ovaj tip podatka može da uzme.

- Cjelobrojno djeljenje Ostatak cjelobrojnog djeljenja
Realno dijeljenje

- $7 \setminus 2 = 3$ $7 \text{ MOD } 2 = 1$ $7 / 2 = 3.5$
- $7 \setminus 3 = 2$ $7 \text{ MOD } 3 = 1$ $7 / 3 = 2.333$
- $15 \setminus 4 = 3$ $15 \text{ MOD } 4 = 3$ $15 / 4 = 3.75$

- Evo nekoliko primjera za vježbu:

a) $7*7-4*3=?$

b) $9 * 5 + 7 \setminus 3 = ?$

c) $1.5*1.1+4.5/9.0-0.1 = ?$

d) $3.6/1.2*3.0 = ?$

- **DIM ključna riječ**
- Deklarisanje varijabli je moguće i korištenjem ključne riječi DIM. U zavisnosti od mjesta gdje je varijabla deklarirana zavisi i područje definiranosti važenja varijable: ako je definisana u sekciji (*Declarations*) varijabla važi u svim procedurama dotičnog modula, a ako je definisana unutar procedure ili funkcije onda važi samo u toj proceduri odnosno funkciji.
- *DIM varijablaX*
- odnosno za definirani tip:
- *DIM varijablaX AS Tip*

Varijable

Primer 2.1 Broj 237 je konstanta, kao i -258.401. Kod decimalnih konstanti u Visual Basic-u umesto decimalne zapete koristi se decimalna tačka. 314159E-05 je konstanta zapisana u decimalnom obliku.

Varijable

Primer 2.2 "informatika", "12" su znakovne konstante. Simbol za navodnike ne pripada znakovnoj konstanti. Svaka znakovna konstanta ima svoju dužinu. Na primjer:

znakovna konstanta "" ima dužinu nula

znakovna konstanta " ", kao i "A" ima dužinu jedan

znakovna konstanta "INFORMACIONE
TEHNOLOGIJE" ima dužinu dvadesetčetiri

Varijable

Primer 2.3 Podaci tipa String zapisuju se između navodnika, podaci tipa Date zapisuju se između dva znaka #. Slede primeri:

```
memberName = "Markovic, Marko."
```

```
TelNumber = "1800-900-888-777"
```

```
LastDay = #31-Dec-00#
```

```
ExpTime = #12:00 am#
```

Varijable

Deklarisanje i korišćenje konstanti

Deklarisanje konstante jednostavno znači da Visual Basic-u saopštavate da ona postoji. Službena reč Const koristi se za deklaraciju konstante. Nakon reči Const sledi ime konstante. Nakon imena konstante sledi znak jednakosti a zatim vrednost koju bi konstanta trebalo da sadrži.

A evo i jednostavan primer programa koji koristi konstantu.

```
Option Explicit
```

```
Const MojaKonstanta = " Zdravo"
```

Varijable

Promenljive

Veličine koje mogu da imaju vrednosti različitih konstanti nazivaju se promenljivim veličinama. Svaku promenljivu karakterišu tri svojstva: ime, oblast definisanosti i tekuća vrednost.

Ime promenljive

Prilikom definisanja imena promenljive u Visual Basic- u mora se voditi računa o sledećem:

- da ime promenljive počinje slovom

- da dužina imena promenljive može da bude najmanje jedan a najviše 255 znakova

- da ostali simboli imena promenljive mogu da budu slova, cifre i znak za podvlačenje i ime promenljive ne sme da bude isto kao i neka službena reč Visual Basic-a.

Varijable

Ispravno definisana imena	Loše definisana imena
My_Car	My.Car
this year	1NewBoy
Long_Name_Can_beUSE	He&HisFather

Primjeri za izraz

Primer 3.1

Primjeri za izraz

U matematici

$$2x+y^2$$

$$2r\pi$$

$$-a+\frac{2}{a}$$

$$x^2+2x+3,1$$

U jeziku Visual Basic

$$2*X+Y^2$$

$$2*R*3.14159$$

$$-A+2/A$$

$$X^2+2*X+3.1$$

Primjeri za izraz

Od znakovnih konstanti i promenljivih mogu se formirati znakovni izrazi. Samo jedna operacija se koristi za formiranje znakovnih izraza, označava se znakom + ili znakom &, a znači spajanje (primer "Visual "&"Basic"="Visual Basic")

Primer 3.2

"Gornji"+"Milanovac" daje "GornjiMilanovac"

"Gornji "+"Milanovac" daje "Gornji Milanovac"

"Crna"+" Trava" daje "Crna Trava"

Primjeri za izraz

Pravila deklarisanja promenljivih

Promenljivima se u Visual Basic-u dodeljuju podaci. Zato bi trebalo da se program Visual Basic- a obavesti o tome kakve će tekuće vrednosti promenljiva moći da dobija u programu. Dakle, treba deklarirati promenljive pre njihovog korišćenja dodeljujući im ime i tip podatka.

U jeziku Visual Basic postoji onoliko tipova promenljivih koliko ima tipova podatka. Postupak prijavljivanja vrste promenljive naziva se deklarisanje promenljive.

Dozvoljena su dva načina deklarisanja promenljive: eksplicitni i implicitni.

Eksplicitni način deklarisanja promenljive koristi službenu reč Dim. Ova naredba izgleda ovako:

Primjeri za izraz

Dim ImePromenljive As Vrsta promenljive, ImePromenljive As Vrsta promenljive...

Primer 3.3

Dim password As String

Dim Ime As String

Dim prvibr As Integer

Dim drugibr As Integer

Dim suma As Integer

A mogu se pisati u jednoj liniji, odvajajući svaku promenljivu zarezom, kao:

Dim StranicaTrougla As Integer, PovrsinaTrougla As Single, VrstaTrougla As String

Zadatak 4: izmjenjen

Uraditi prethodni zadatak (sastaviti program za izračunavanje zbira dva broja) uz eksplicitno deklarisanje potrebnih varijabli:

Zadatak 4: Deklarisanje varijabli

```
Dim a As Single
```

```
Dim b As Single
```

```
Dim zbir As Single
```

```
Private Sub Form_Load()
```

```
    a = InputBox("Unesite prvi broj:")
```

```
    b = InputBox("Unesite drugi broj:")
```

```
    zbir = a + b
```

```
    MsgBox ("Zbir je" & zbir)
```

```
End Sub
```

Cilj zadatka:

Rješavanje problema iz prošlog zadatka deklarisanjem varijabli za zadate brojeve u neki od brojčanih tipova. Isprobati Integer, te Single ili Double. Upoznavanje studenata sa kombinovanjem brojčanih i znakovnih tipova podataka korištenjem operatora &. MsgBox funkcija se koristi bez zagrade ako ista ne predaje vrijednost nekoj varijabli. Ako se koristi samo Prompt argument MsgBox funkcije onda on može stajati u zagradi.

Zadatak 5

Sastavite program koji će za unijetu vrijednost radijusa izračunavati obim i površinu kružnice, te površinu i zapreminu lopte istog radijusa. (Površina lopte: $= 4 \cdot R^2 \cdot \pi$, zapremina lopte: $V = \frac{4}{3} \cdot R^3 \cdot \pi$)

Riješenje zadatka 5

```
Dim R As Double
```

```
Const pi = 3.14159265358979
```

```
Dim obim As Double
```

```
Dim Pkruga As Double
```

```
Dim Plopte As Double
```

```
Dim Vlopte As Double
```

```
Private Sub Form_Load()
```

```
    R = InputBox("Unesite poluprecnik u milimetrima")
```

```
    obim = 2 * R * pi
```

```
    Pkruga = R ^ 2 * pi
```

```
    Plopte = 4 * R ^ 2 * pi
```

```
    Vlopte = 4 / 3 * R ^ 3 * pi
```

```
    MsgBox("Obim kruznice je" & obim & "[mm]")
```

```
    MsgBox("Povrsina kruznice iznosi" & Pkruga & "[mm^2]")
```

```
    MsgBox("Povrsina lopte je" & Plopte & "[mm^2]")
```

```
    MsgBox("Zapremina lopte je" & Vlopte & "[mm^3]")
```

```
End Sub
```

Cilj zadatka:

Primjer potrebe za deklarisanjem konstantne brojčane vrijednosti koja se često ponavlja kroz program, a u svrhu jednostavnijeg zapisivanja naredbi. Upoznavanje studenata sa operatorom za stepenovanje $^$.

Zadatak 6:

Sastaviti program koji će nakon pojedinačnog unosa Vašeg imena i prezimena i broja godina u jednoj rečenici ispisati Vaše prezime i ime i koliko imate godina.

Rješenje

```
Dim ime As String
```

```
Dim prezime As String
```

```
Dim god As Integer
```

```
Private Sub Form_Load()
```

```
    ime = InputBox("Unesite Vase ime")
```

```
    prezime = InputBox("Unesite Vase prezime")
```

```
    god = InputBox("Unesite koliko imate godina")
```

```
    MsgBox ("Zovete se" & prezime & " " & ime & "i imate"  
    & god & " godina. ")
```

```
End Sub
```

Cilj zadatka:

Primjer gdje je potrebno koristiti znakovni i cjelobrojni tip varijabli. Potrebno je riješiti problem nepreglednog ispisa rečenice tako što treba ubaciti razmake tamo gdje je potrebno. Pitati studente kako bi riješili taj problem, sa slike:

Izlaz zadatka

